

برنامه ملی آمار

جمهوری اسلامی ایران ریاست جمهوری

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی مرکز آمار ایران

برنامه پنج ساله آمار کشور (۹۴-۱۳۹۰)

مصوب جلسه مورخ ۹۰/۶/۲۱ شورای عالی آمار و بر اساس اصلاحات دفا تر مرکز- ۱۳۹۰/۴/۲۴

شورای عالی آمار در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۱ به استناد ماده ۵۴ قانون برنامه پنجم توسعه، برنامه ملی آمار کشور را به شرح زیر تصویب نمود.

ماده (۱) تعاریف و مفاهیم :

به منظور برداشت یکسان از واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در برنامه ملی آمار کشور، تعاریف و مفاهیم برخی واژه‌های کلیدی در زیر ارائه می‌شود.

ارزیابی کیفیت آمارها

روش‌های منظم و منسجمی است که با استفاده از آن‌ها اندازه‌گیری کیفیت آمارها، مقایسه اندازه‌ها با استانداردهای مربوط و انجام فعالیت‌های لازم در صورت وجود اختلاف انجام می‌گیرد. هدف از ارزیابی کیفیت نتایج یک آمارگیری دستیابی به سطح مشخصی از کیفیت آمارها با صرف کمترین هزینه‌ها است.

استاندارد آماری

مجموعه‌ی جامعی از دستورالعمل‌ها (توصیه‌ها و رهنمودها، بایدها، نبایدها، ...) برای تولید و انتشار آمار از منابع ثبتي و طرح‌های آمارگیری است.

آمارگیری

هر نوع فعالیتی که جمع‌آوری یا دستیابی به داده‌های آماری را میسر می‌سازد آمارگیری نامیده می‌شود. آمارگیری‌ها به سه نوع عمده تقسیم می‌شوند که عبارتند از سرشماری، آمارگیری نمونه‌ای (نمونه‌گیری) و گردآوری آمارهای ثبتي

آمارگیری نمونه‌ای (نمونه‌گیری)

نوعی آمارگیری است که با استفاده از روش‌های علمی، جمع‌آوری داده‌ها از بخشی از جامعه تحت عنوان "نمونه" انجام می‌گیرد و قابل تعمیم است.

آمارهای ثبتي

آمارهای ثبتي، آمارهایی هستند که از پردازش (طبقه‌بندی، مرتب کردن، محاسبات و تلخیص و ...) داده‌های ثبتي حاصل می‌شوند.

آمارهای رسمي

آمارهای رسمي، آمارهای که توسط نظام آماری کشور تولید و منتشر می‌شوند.

اصول اساسی آمارهای رسمي

اصل ۱ - ارتباط، بی‌طرفی و دسترسی برابر

اصل ۲ - موازین و اخلاق حرفه‌ای

اصل ۳ - پاسخ‌گویی و شفافیت

اصل ۴ - پیشگیری از استفاده‌ی نادرست

اصل ۵ - صرفه‌جویی

اصل ۶ - حفظ محرمانگی

اصل ۷ - قانون آمار

اصل ۸ - هماهنگی در سطح ملی

اصل ۹ - استانداردهای بین‌المللی

اصل ۱۰ - همکاری بین‌المللی

چارچوب (قالب) آمارگیری

فهرست یا نقشه‌ای است که عناصر جامعه آمارگیری را تعریف نموده و دستیابی به آنها را میسر می‌سازد.

حفظ محرمانگی اطلاعات آماری

حفاظت از داده‌ها و اطلاعات شناسایی کننده اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی است که در طی فرآیند اجرای طرح‌های آمارگیری مختلف توسط دستگاه‌های اجرایی و یا بخش خصوصی گردآوری می‌شوند.

داده‌های ثبتي

داده‌های ثبتي، داده‌هایی هستند که در حین انجام فعالیت‌های عینی، واقعی و جاری یک سازمان و با استفاده از فرم‌ها، اسناد، مدارک و فایل‌های کامپیوتری جاری در داخل سازمان ثبت می‌شوند.

دستگاه‌های اجرایی

تمامی وزارت‌خانه‌ها، موسسات دولتی، موسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و تمامی دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند. (مطابق با تعاریف برنامه پنجم اصلاح شود)

سرشماری

آمارگیری است که جمع‌آوری داده‌ها از تمام واحدهای جامعه در یک مقطع زمانی خاص انجام می‌گیرد مانند سرشماری نفوس و مسکن، کارگاهی، کشاورزی و غیره.

سیستم

مجموعه منظمی از عناصر به هم وابسته است که برای رسیدن به اهدافی مشترک با هم در تعامل مفید و موثر هستند.

سیستم اطلاعاتی - عملیاتی

یک سیستم اطلاعاتی - عملیاتی، سیستمی است که داده‌های خام را به عنوان درون داده می‌پذیرد و پس از پردازش، برون داده‌هایی به صورت اطلاعات عملیاتی و گزارشهای مدیریتی تولید می‌کند.

سیستم حساب‌های ملی

از یک مجموعه منسجم، سازگار و یکپارچه حساب‌ها، ترازنامه‌ها و جداول کلان اقتصادی بر اساس تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و قواعد حسابداری توافق شده در سطح بین‌المللی، تشکیل شده است. در این سیستم چارچوب حسابداری جامعی ارائه شده است که در آن داده‌های اقتصادی برای دوره‌های زمانی معین و متوالی در قالبی تنظیم می‌شود که برای سیاست‌گذاری‌ها، تجزیه و تحلیل‌ها و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ساماندهی نظام آمارهای ثبتی

ساماندهی نظام آمارهای ثبتی فرایندی است که با هدف ارتقای کمی و کیفی آمارهای ثبتی به بهبود، ایجاد و استقرار سیستم‌های اطلاعاتی - عملیاتی مطلوب در حوزه‌های مختلف ثبت، انتقال، پردازش و ارایه داده‌های ثبتی می‌پردازد.

شاخص قیمت

کمیتی است که متوسط قیمت کالاها و خدمات را نسبت به یک زمان معین نشان می‌دهد.

شبکه ملی آماری کشور

شبکه ملی آماری کشور، محیط انباشت داده‌ها و اطلاعات آماری مورد نیاز برای ارایه‌ی آمارهای رسمی و فراداده‌های مرتبط با آن است که در مرکز آمار ایران مستقر می‌باشد. در این پایگاه، داده‌ها و اطلاعات آماری با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات و از طریق ارتباط با پایگاه‌های اطلاعات آماری دستگاه‌های اجرایی گردآوری، یکپارچه‌سازی و انباشت شده و به صورت آمارهای رسمی با شیوه‌های نوین اطلاع‌رسانی در گستره‌ی جهانی، به عموم کاربران عرضه می‌شود.

طرح آمارگیری

مجموعه‌ای از روش‌ها، مفاهیم، تعاریف، ابزار و دستورالعمل‌های مختلف است که برای گردآوری اطلاعات و سنجش در زمینه‌ی یک یا چند موضوع برای یک یا چند هدف از جامعه مشخص برای زمان معین تهیه می‌شود.

طبقه‌بندی آماری

مجموعه‌ای جامع، سازمان یافته و متقابلاً منحصر بفرد با رده‌های مجزا می‌باشد که هر رده به یک یا چند متغیر خاص در فعالیت‌های آماری تخصیص داده می‌شود، رده‌ها اغلب به صورت سلسله مراتبی با کدهای عددی یا الفبایی ارائه می‌گردند. طبقه‌بندی‌های آماری از قوانین تأیید شده‌ای پیروی کرده و سفارش شده از سوی سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی می‌باشند.

فرا داده

اطلاعاتی درباره داده‌ها و فرایندهای تولید و استفاده از داده‌ها است.

فرهنگ آماری

فرهنگ آماری، مجموعه‌ی نگرش و باور عمومی از آمار، چگونگی تولید، نشر، دستیابی و به کارگیری اطلاعات آماری در جامعه است.

مرکز آمار ایران

دستگاه اجرایی است که وظیفه رهبری و هدایت نظام آماری کشور را برعهده دارد.

فرا داده

اطلاعاتی درباره ی داده‌ها و فرایندهای تولید و نحوه استفاده از داده‌ها است.

کیفیت آمارها

درجه یا میزان اطمینان به مناسب بودن استفاده از داده‌ها و آمارها برای رفع نیاز کاربران و رسیدن به اهداف تعیین شده در آمارگیری است.

محرمانگی اطلاعات

محرمانگی اطلاعات، جلوگیری از افشای اطلاعات قابل شناسایی شخصی را گویند.

نظام آماری

مجموعه‌ایی از سازمان‌ها و واحدهای آماری در داخل کشور است که همه آن‌ها از سوی دولت وظیفه جمع‌آوری، تهیه، تولید، پردازش و انتشار آمارهای رسمی را برعهده دارند.

نظام آمارهای ثبتی

نظام آمارهای ثبتی، مجموعه‌ای از سیستم‌های اطلاعاتی - عملیاتی می‌باشد که داده‌ها را درون خود ثبت کرده و پس از پردازش، برون داده‌هایی به صورت آمارهای ثبتی ارائه می‌کند.

ماده‌ی (۲) چشم‌انداز مطلوب:

با الهام از چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران که در آن "ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در منطقه"، چشم‌انداز مطلوب آمار کشور به صورت زیر ترسیم می‌شود. نظام آماری کشور نظامی کارا و پویا مبتنی بر فناوری‌های نوین و مشارکت توانمند و علمی تمام ارکان در مسیر تأمین نیازهای آمارهای رسمی کشور است که در آن آمارهای روزآمد، قابل اعتماد و متناسب با نیازهای آماری کاربران بر پایه‌ی روش‌های مطلوب و با کیفیت مورد قبول تهیه و با استفاده از شیوه‌های اطلاع‌رسانی جامع و مؤثر به صورت سریع، آسان و با حفظ محرمانگی اطلاعات فردی در دسترس کاربران قرار می‌گیرد. در این نظام، آمارهای ثبتی ساماندهی شده، فرهنگ آماری پاسخگویان، تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان آمار ارتقا یافته و زمینه‌های مشارکت مؤثر آنان در فرایندهای فعالیتهای آماری تأمین می‌شود. در چشم‌انداز مطلوب، استفاده از آمار توسط مجموعه‌ی برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران و سایر کاربران به نحو فراگیر و مطلوب انجام شده و فرهنگ تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و قضاوت بر پایه‌ی سنجش‌های متکی بر آمار و اطلاعات درست نهادینه می‌شود.

ماده‌ی (۳) اهداف، سیاست‌های کلی و راهبردها و سیاست‌های اجرایی:

(۱) اهداف کیفی

۱,۱ تهیه آمارهای رسمی موردنیاز، بهنگام، با کیفیت مطلوب و دوره‌های زمانی مناسب

۲,۱ اطلاع‌رسانی جامع آماری با شیوه‌های متنوع‌تر، سریع‌تر و آسان‌تر و ارزان‌تر با جلب بیشتر رضایت کاربران

۳,۱ گسترش تولید آمار به روش ثبتي و بهبود كيفيت آنها

۴,۱ ارتقاي كيفيت آمارهاي توليدي و بهبود مستمر سيستم ارزيابي كيفيت آمارها

۵,۱ بهبود روش، ارتقاي كارايي و گسترش پوشش موضوعي و جغرافيايي در توليد آمارهاي رسمي

۶,۱ توليد بهنگام و توسعه آمار حساب‌هاي ملي (براساس آخرين ويرایش SNA) و تهيه و ارائه شاخص‌هاي قيمت

مورد نياز کاربران

۷,۱ گسترش فرهنگ استفاده از آمارهاي رسمي

۸,۱ افزايش اعتماد و رضايت کاربران آمارهاي رسمي

۹,۱ همگامي با پيشرفت‌هاي منطقه‌اي و بين‌المللي در فعاليت‌هاي آماري و ارتقاي جايگاه بين‌المللي کشور در اين زمينه

۱۰,۱ فراهم کردن بستر تهيه و توليد آمار و اطلاعات مورد نياز براي محاسبه شاخص‌هاي برخي از حوزه‌هاي تخصصي

مندرج در ماده ۶۸ قانون برنامه پنج ساله آماري کشور.

۱۱,۱ افزايش سطح كيفي داده‌ها و نقشه‌هاي آماري مورد نياز سرشماري‌ها و طرح‌هاي آماري

(۲) سياست‌هاي كلي و راهبردها (استراتژي‌ها)

۱,۲ تمرکز سياست‌گذاري و هدايت فعاليت‌هاي توليد آمارهاي رسمي کشور

۲,۲ اولويت دادن به تأمين آمارهاي پايه و آمارهاي مورد نياز برنامه‌هاي توسعه کشور

۳,۲ توسعه شبکه ملي آماري کشور

۴,۲ حفظ و توسعه محيط کاري پيوسته و يکپارچه مبتني بر ICT در نظام آماري کشور

۵,۲ گسترش سيستم نظارت و ارزيابي در فرايند توليد آمار و اطلاع‌رساني آماري

۶,۲ بهينه‌سازي شيوه‌هاي توليد، پژوهش و اطلاع‌رساني آماري با بهره‌گيري از فناوري‌هاي نوين اطلاعات و ارتباطات

(با شيوه‌هاي متنوع تر، سريعتر، ارزان تر و آسانتر)

برنامه ملی آمار

- ۷,۲ نهادینه کردن استفاده از استانداردهای آماری به روزرسانی شده در دستگاه‌های تولید کننده آمار
- ۸,۲ بهبود کیفیت نتایج طرح‌های آمارگیری و افزایش سرعت ارایه نتایج
- ۹,۲ ارتقای نظام آمارهای ثبتی دستگاه‌های اجرایی و ساماندهی و توسعه تولید آمار به روش ثبتی و ارزیابی مستمر کیفیت اقلام آمارهای ثبتی
- ۱۰,۲ استفاده از ظرفیت‌های دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی و تعاونی در تولید آمار
- ۱۱,۲ ظرفیت‌سازی در فعالیتهای آماری
- ۱۲,۲ ارتقای فرهنگ آماری پاسخگویان، کاربران، تولیدکنندگان و سیاست گذاران و مدیران ارشد جامعه
- ۱۳,۲ گسترش پژوهش‌های آماری و کاربردی کردن آن‌ها و استقرار نظام ارزیابی کیفیت و اثربخشی طرح‌های پژوهشی

(۳) اهداف کمی

- ۱,۳ انجام حداقل ۱۲۶ عنوان طرح آمارگیری مجموعاً در قالب ۱۲۸۶ دوره اجرا
- ۲,۳ کاهش فاصله زمانی تولید و انتشار داده‌ها منطبق با نظام انتشار داده‌ها و (DDSG SDDS)
- ۳,۳ کاهش بی پاسخی کلی در تمامی طرح‌های آمارگیری به حداکثر ۳ درصد تا پایان برنامه
- ۴,۳ تدوین، بازنگری یا پیاده‌سازی ۶ طبقه بندی آماری و ترجمه ۶ طبقه بندی آماری
- ۵,۳ مطالعه، تدوین یا بازنگری استانداردها در زمینه طرح‌های آمارگیری
- ۶,۳ محاسبه و ارائه تمام شاخص‌های اجباری ارزیابی کیفیت آمارهای تولیدی
- ۷,۳ استانداردسازی تعاریف و مفاهیم اقلام آماری مورد نیاز در سیستم‌های اطلاعاتی عملیاتی دستگاه‌های اجرایی بر اساس ملاک‌ها و معیارها
- ۸,۳ استانداردسازی تعاریف و مفاهیم طرح‌های آمارگیری مصوب شورای عالی آمار

برنامه ملی آمار

- ۹,۳ ساماندهی حداقل ۶۰ سیستم اطلاعاتی- عملیاتی در دستگاه‌های اجرایی
- ۱۰,۳ افزایش سهم آمارهای ثبتی در آمارهای مندرج در سالنامه آماری به ۷۰ درصد در انتهای برنامه
- ۱۱,۳ ارزیابی کیفیت حداقل ۱۰۰ قلم آمار ثبتی در هر سال
- ۱۲,۳ پیاده‌سازی بخش واقعی حساب‌های پیش‌بینی شده در چارچوب مرکزی سیستم حساب‌های ملی
- ۱۳,۳ پوشش کامل اجرای طرح‌های آمارگیری مورد نیاز حساب‌های ملی و شاخص قیمت
- ۱۴,۳ گسترش حساب‌های اقماری و تفصیلی پیش‌بینی شده خارج از چارچوب مرکزی سیستم حساب‌های ملی با در نظر گرفتن نیازهای آماری کشور برحسب نیاز
- ۱۵,۳ تهیه و ارائه ۲۰ عنوان شاخص قیمت در هر سال
- ۱۶,۳ تکمیل ظرفیت نیروی انسانی واحد‌های آمار و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی از ۷۰ درصد به ۱۰۰ درصد
- ۱۷,۳ برگزاری حداقل ۱۰۰ دوره و کارگاه آموزشی تخصصی برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی و برگزاری حداقل ۱۰ دوره آموزشی بین‌المللی و منطقه‌ای در زمینه فعالیت‌های مختلف آماری
- ۱۸,۳ افزایش سهم فارغ‌التحصیلان رشته آمار در واحد‌های آمار و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی حداقل ۳۰ درصد تا پایان برنامه پنجم
- ۱۹,۳ افزایش شاخص آگاهی و اعتماد عمومی نسبت به آمارهای رسمی و کاربرد آن به میزان ۲۰ درصد
- ۲۰,۳ تهیه و به‌هنگام‌سازی ۳۵۰۰۰ برگ نقشه آماری شهری و روستایی و تهیه ۱۵ عنوان اطلس آماری، ۱۵۰۰ عنوان نقشه موضوعی (Thematic map)
- ۲۱,۳ گسترش همکاری‌های مشترک از ۳۰ کشور در ابتدای برنامه به ۹۵ کشور تا پایان برنامه
- ۲۲,۳ انجام حداقل ۲۰۰ طرح پژوهشی آماری در طول برنامه توسط دستگاه‌های اجرایی
- ۲۳,۳ چاپ حداقل ۱۰۰ مقاله در نشریات علمی- پژوهشی در حوزه‌ی آمار رسمی

۲۴,۳ حمایت مالی از حداقل ۵۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری مورد تأیید پژوهشکده آمار در زمینه

آمارهای رسمی

۲۵,۳ تغذیه پایگاه اطلاعات مکانی در ۳۱ استان کشور

۴) سیاست‌های اجرایی

۱,۴ رعایت اصول بنیادی آمارهای رسمی به ویژه:

- رعایت بی‌طرفی در تولید آمارهای رسمی

- حفظ محرمانگی اطلاعات فردی

- پیشگیری از استفاده‌ی نادرست از آمار

۲,۴ اولویت دادن به پوشش تولید آمارهای مورد نیاز الگوی توسعه اسلامی- ایرانی، اصلاح الگوی مصرف و

تولید آمارهای مورد نیاز ارزیابی عملکرد سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور

۳,۴ ساماندهی تولید و انتشار آمارهای رسمی

۴,۴ جلوگیری از موازی کاری در تولید و ارائه آمار

۵,۴ اولویت دادن به تأمین نیازهای آماری پایگاه اطلاعات آماری کشور و ایجاد بستر مخابراتی و ارتباطی امن و

مناسب برای استقرار پایگاه مذکور

۶,۴ استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات در تهیه، تولید و ارائه آمارهای رسمی

۷,۴ استفاده از ابزارهای نوین مدیریت در نظام آماری کشور

۸,۴ استفاده از آمارهای رسمی تأیید شده در مدیریت علمی جامعه

۹,۴ استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری در دستگاه‌های اجرایی

برنامه ملی آمار

۱۰،۴ رعایت استانداردهای آماری در زمینه طرح های آمارگیری، آمارهای ثبتی و پایگاه های اطلاعات آماری در تمامی دستگاه های اجرایی کشور

۱۱،۴ الزام به ارایه شاخص های ارزیابی کیفیت و فراداده ها به همراه نتایج طرح های آمارگیری

۱۲،۴ اولویت تولید آمار به روش ثبتی و ارزیابی مستمر کیفیت اقلام آمارهای ثبتی دستگاه های اجرایی و جلب حمایت هر چه بیشتر مدیران ارشد دستگاه ها در زمینه ی استقرار نظام آمارهای ثبتی

۱۳،۴ توجه به اصول مشتری مداری در تأمین نیازهای آماری و انجام پژوهش های آماری

۱۴،۴ تهیه حساب های اصلی سیستم حساب های ملی در مرجع ذی صلاح به طور متمرکز و تهیه حساب های اقماری بخش های مختلف توسط دستگاه های اجرائی با هدایت مرکز آمار ایران

۱۵،۴ استفاده از چارچوب های بهنگام در اجرای طرح های آمارگیری

۱۶،۴ حفظ سری زمانی آمارهای تولیدی در صورت نیاز

۱۷،۴ افزایش آگاهی، سواد آماری، اعتماد و مشارکت افراد جامعه و ایجاد انگیزه در آنان، در زمینه جمع آوری، تهیه، تولید و انتشار آمارهای رسمی

۱۸،۴ اولویت دادن به پژوهش های کاربردی در زمینه آمارهای رسمی

۱۹،۴ ایجاد انگیزه های لازم بمنظور جذب و نگهداری نیروی انسانی متخصص

۲۰،۴ حمایت و تشویق دستگاه های اجرایی، دانشگاهیان، پژوهشگران و محققین فعال در فعالیتهای آماری

۲۱،۴ تقویت تعامل مرکز آمار ایران با دستگاه های اجرایی و مؤسسات بین المللی در چارچوب نظام آماری و با رعایت

سیاست های خارجی کشور و تعمیق تعامل بین دستگاهی در زمینه تبادل اطلاعات و سایر فعالیتهای آماری

۲۲،۴ نهادینه کردن تهیه و اجرای برنامه های آمار کشور

ماده‌ی (۴) به منظور هماهنگی و افزایش کارایی و اثربخشی ارکان نظام آماری کشور، تا پایان سال دوم برنامه پنجم توسعه اقدام‌های ذیل انجام می‌شود:

(۱) معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی با همکاری معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور مکلف به اقدامات زیر می‌باشند:

الف) مطالعه و بررسی قانون مرکز آمار ایران با تکیه بر اهداف، وظایف، جایگاه مرکز، شورای عالی آمار و واحدهای آماری در دستگاه‌های اجرایی کشور مبتنی بر توسعه ملی و عدالت در نظام آماری کشور در نظام آماری کشور و ارایه لایحه اصلاحی به دولت .

ب) بازنگری، اصلاح و ایجاد تشکیلات آماری دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی با پیشنهاد دبیرخانه شورای عالی آمار

ج) توسعه منابع انسانی مورد نیاز نظام آماری کشور و راه اندازی واحدهای آمار و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی متناسب با تشکیلات اصلاح شده در بند فوق .

د) تعیین و ابلاغ راهکارهای لازم به منظور ارتقای انگیزه‌ی شغلی کارکنان واحدهای آمار و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی

(۲) معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور مکلف است، دوره‌های آموزشی تخصصی مورد نیاز شاغلین واحدهای آماری، دستگاه‌های اجرایی را با همکاری مرکز آمار ایران و دستگاه‌های اجرایی حداکثر تا پایان سال اول برنامه تصویب و ابلاغ نماید و در صورت نیاز به صورت سالانه تجدید نظر و مورد بازنگری قرار دهد. نیازسنجی دوره‌های آموزشی توسط مرکز آمار ایران و توسط دستگاه‌های اجرایی ذیربط انجام می‌گیرد . تبصره: مرکز آمار ایران و دستگاه‌های اجرایی مکلفند اجرای دوره‌های آموزشی فوق‌الذکر را در برنامه‌های آموزشی خود ملحوظ نمایند .

(۳) وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است، بنا به پیشنهاد مرکز آمار ایران ضمن ایجاد گرایش آمارهای رسمی در رشته آمار، نسبت به گسترش آموزش دانشگاهی آمارهای رسمی به تناسب نیازهای کاربردی خصوصاً در مباحث حساب‌های ملی و شاخص‌های قیمت در مقطع کارشناسی رشته اقتصاد و ایجاد گرایش مذکور در مقطع کارشناسی ارشد این رشته اقدام نماید.

برنامه ملی آمار

۴) وزارت امور خارجه مکلف است تسهیلات لازم به منظور توسعه تعاملات منطقه ای و بین المللی و مشارکت فعال و مؤثر عناصر نظام آماری کشور در اجلاس ها، سمینارها و دوره های آموزشی آماری منطقه ای و بین المللی، را به عمل خواهد آورد .

۵) به منظور بررسی و پیشنهاد سیاست ها، برنامه ها و اولویت های آماری استان ها و هماهنگی های بین دستگاهی جهت انجام فعالیت های آماری در راستای سیاست های شورای عالی آمار و برنامه پنجساله آمار کشور، کارگروه آمار و اطلاعات استان به ریاست استاندار تشکیل می شود. ترکیب اعضا و وظایف این کارگروه به شرح پیوست می باشد.

۶) دستگاه های اجرایی مکلفند تا پایان سال اول برنامه پنجم "برنامه عملیاتی آمار و اطلاعات پنج ساله" خود را در چارچوب برنامه پنج ساله آمار کشور تهیه نموده و جهت هماهنگی در نظام آماری به مرکز آمار ایران ارایه نمایند.

ماده ۵) به منظور اجرای طرح های مورد نیاز برنامه ی تولید آمار، مقایسه پذیری و جمع پذیر بودن اطلاعات آماری و ارتقای کیفیت نتایج حاصل از طرح های آماری:

الف) طرح های آمارگیری کشور به شرح پیوست در طول برنامه پنجم به مورد اجرا گذاشته می شود .

تبصره ۱) دستگاه های اجرایی مکلفند طرح های آمارگیری پیش بینی نشده در برنامه را تا پایان تیرماه هر سال به مرکز آمار ایران ارسال نمایند تا پس از تأیید این مرکز از محل بودجه ردیف متمرکز در همان سال اجرا شوند در غیر این صورت در بودجه سنواتی سال بعد تامین اعتبار می شوند .

تبصره ۲) معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری مکلف است سالانه اعتباری معادل ۵۰ میلیارد ریال به منظور تامین بودجه طرح های پیش بینی نشده در قالب ردیف متمرکز در نظر گیرد تا با تصویب مرکز آمار ایران به دستگاه های مربوط اختصاص یابد.

ب) دستگاه های اجرایی مکلفند برای بهنگام سازی چارچوب آماری، نام و نشان و مشخصات تمام کارگاه های جدید فعال تحت حیطه فعالیت خود در سطح کشور را در چارچوب مورد نظر مرکز آمار ایران ، تهیه و در اختیار این مرکز قرار دهند. بدیهی است بعد از عملیاتی شدن تبصره ۲ ماده ۶، اطلاعات مربوطه از این طریق نهایی خواهد شد .

ج) دستگاه های اجرائی مکلفند تهیه حساب های اقماری مرتبط با حوزه خود را با هدایت مرکز آمار ایران و متناسب با برنامه پنج ساله آمار کشور در "برنامه عملیاتی آمار و اطلاعات بخشی پنج ساله" خود قرار دهند.

د) دستگاه‌های اجرایی مکلفند در اجرای آمارگیری‌ها و سایر فعالیت‌های آماری تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و سایر استانداردهای آماری تهیه شده توسط مرکز آمار ایران را رعایت نمایند. همچنین مرکز آمار ایران مکلف است بر تمام مراحل تهیه، اجرا، استخراج و انتشار نتایج طرح‌های آماری بر اساس مجموعه آیین‌نامه و فرم‌های نظارت (مصوب ۸۷/۶/۳ شورای عالی آمار)، نظارت نماید.

ماده ۶) به منظور ساماندهی نظام آمارهای ثبتی کشور و با هدف توسعه تولید آمار به روش ثبتی و تغذیه شبکه ملی آماری کشور به عنوان اصلی‌ترین تأمین‌کننده نیازهای آماری کشور دستگاه‌های اجرایی موظفند:

الف) طی سال‌های برنامه پنجم توسعه نسبت به ساماندهی آن‌دسته از سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی خود که مورد نیاز شبکه ملی آماری کشور می‌باشد (به شرح پیوست) براساس "ضوابط و فرآیند انتخاب نهایی سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی به منظور ساماندهی نظام آمارهای ثبتی در دستگاه‌های اجرایی کشور" مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۶/۳ شورای عالی آمار اقدام نمایند.

تبصره ۱) با توجه به نقش و اهمیت سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی اصلی شامل سیستم‌های: ثبت وقایع حیاتی چهارگانه، مهاجرت، دانش‌آموزی، دانشجویی، مالیات، کدملکی (کدپستی)، جامع اطلاعات املاک و کاداستر، خدمات رفاهی و تأمین اجتماعی، واردات و صادرات، تسهیلات و مشتریان بانکی، کارکنان دولت، کار جویان، بهداشت و درمان، اتباع بیگانه، سازمانهای مردم‌نهاد، اطلاعات مربوط به امور شهری و شهرداری، نظام وظیفه و سیستم‌های حمایتی در ساماندهی نظام آمارهای ثبتی کشور، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مکلفند حداکثر تا پایان سال دوم برنامه توسعه نسبت به ساماندهی این سیستم‌ها اقدام نمایند.

تبصره ۲) دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند در تمامی سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی مرتبط خود که به نحوی با ثبت مشخصات افراد و کارگاه‌ها ارتباط دارند نسبت به درج شماره ملی و شناسه کارگاه به عنوان اصلی‌ترین کلید ارتباطی بین پایگاه‌های اطلاعات اقدام نموده و حداکثر تا پایان سال دوم برنامه، خدمات عمومی خود را منوط به ثبت شماره ملی به انضمام مشخصات حقیقی و حقوقی افراد نماید. مرکز آمار ایران مکلف است حداکثر تا پایان سال اول برنامه پنجم با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط (وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت صنایع، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، بانک مرکزی، وزارت بازرگانی، وزارت جهاد کشاورزی و تعاون) نسبت به تهیه طرح عملیاتی شناسه منحصربه‌فرد کارگاه‌ها اقدام نماید.

برنامه ملی آمار

تبصره ۳) مرکز آمار ایران مکلف است بر اساس "ضوابط و فرآیند انتخاب نهایی سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی به منظور ساماندهی نظام آمارهای ثبتی در دستگاه‌های اجرایی کشور" و همچنین "آیین‌نامه نظارت بر طرح‌های آمارگیری نمونه‌ای، سرشماری و ساماندهی نظام آمارهای ثبتی" مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۶/۳ شورای عالی آمار، بر مراحل مختلف ساماندهی سیستم‌های اطلاعاتی-عملیاتی دستگاه‌های اجرایی نظارت نماید.

ب) مرکز آمار ایران مکلف است به منظور اطمینان از صحت آمارهای ثبتی مورد نیاز شبکه ملی آماری کشور کیفیت این اقلام را ارزیابی نموده و سپس نتایج حاصله را به همراه پیشنهادات اصلاحی به دستگاه اجرایی مربوطه اعلام نماید. دستگاه اجرایی نیز مکلف است اقدامات اصلاحی متناسب را در این خصوص انجام داده و نتیجه را به مرکز آمار ایران منعکس نماید. بدیهی است با توجه به تعدد این اقلام، مرکز آمار ایران بر اساس معیارهای تعیین شده نسبت به اولویت‌بندی آن‌ها جهت ارزیابی کیفیت اقدام خواهد نمود.

ج) دستگاه‌های اجرایی مکلفند: داده‌ها و آمارهای ثبتی موجود مورد نیاز شبکه ملی آماری کشور، سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی را ترجیحاً به صورت برخط (Online) در اختیار مرکز آمار ایران قرار دهند.

د) دستگاه‌های اجرایی مکلفند آمارهای ثبتی و سازوکارهای موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم، را تهیه و در اختیار مرکز آمار قرار دهند.

تبصره: مرکز آمار ایران موظف است دستگاه‌های اجرایی مسئول تهیه شاخص‌های ذی ربط در ماده ۶۸ در قالب برنامه شبکه ملی آمار به دولت پیشنهاد دهد.

ماده ۷) به منظور ساماندهی پژوهش‌های آماری:

الف) دستگاه‌های اجرایی مکلفند نسبت به پیش‌بینی و تأمین اعتبار طرح‌های پژوهشی آماری مرتبط با فعالیت‌ها و مأموریت‌های موجود در دستگاه و اجرای آن در راستای بهبود و توسعه عملکرد خود و یا نظام آماری کشور که مرکز آمار اعلام می‌نماید، اقدام نمایند.

تبصره ۱: دستگاه‌های اجرایی می‌توانند طرح‌های پژوهشی آماری خود را به مرکز آمار ایران ارسال کنند، مرکز آمار ایران نیز ظرف ۲ هفته، تأییدیه یا اصلاحیه آن را به دستگاه اعلام می‌نماید.

تبصره ۲: دستگاه‌های اجرایی مکلفند، اعتبارات موضوع این ماده را به طور کامل، تخصیص دهند.

برنامه ملی آمار

ب) پژوهشکده آمار موظف است از طریق برگزاری دوره های آموزشی و همایش های علمی زمینه های لازم برای آموزش و کاربردی کردن نتایج پژوهشهای فوق را فراهم آورد.

ج) پژوهشکده آمار موظف است برنامه های لازم برای توسعه پژوهشهای آماری و حمایت از پژوهشگران آمار را تهیه و به شورای عالی آمار ارائه نماید.

د) پژوهشکده آمار موظف است بانک اطلاعاتی سوابق طرحهای پژوهشی و دوره های آموزشی انجام شده و مجریان آنها و مدرسان فعال در حوزه های آمار رسمی را تا پایان سال اول برنامه تهیه و در طول برنامه بروز رسانی نماید.

تبصره: دستگاههای اجرایی موظف هستند یک نسخه از نتایج پژوهشهای آماری و اطلاعات مربوط را در اختیار پژوهشکده آمار قرار دهند.

ماده ۸) به منظور تسریع، تسهیل و ایجاد یکپارچگی در فرایندهای تولید، ذخیره، بازیابی و اطلاع رسانی آمارهای رسمی برای استفاده در برنامه ریزی، سیاست گذاری و تصمیم گیری:

الف) مرکز آمار ایران به عنوان مسئول شبکه ملی آماری کشور مکلف است:

▪ با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، نسبت به تکمیل و توسعه شبکه ملی آماری کشور متناسب با اهداف نظام آماری کشور و نیاز کاربران اقدام نماید.

▪ از طریق نیازسنجی مستمر آماری ذی نفعان نظام آماری و سنجش مداوم میزان بهره مندی و رضایت مندی آنان از خدمات آماری ارائه شده، نسبت به اطلاع رسانی جامع و موثر، متناسب با شیوه های نوین اطلاع رسانی، اقدام نماید.

ب) تمامی دستگاههای اجرایی مکلف هستند:

▪ اطلاعات و آمار رسمی مورد نیاز شبکه ملی آماری کشور را همراه با فراداده های مبتنی بر نیازسنجی طبق برنامه و شیوه نامه های (یا توافقنامه های فنی و آماری) تبادل اطلاعات که توسط مرکز آمار ایران (و وزارت ارتباطات) ابلاغ خواهد شد، ارایه نمایند و در ایجاد یا توسعه پایگاه اطلاعاتی خود هماهنگی های لازم را با مرکز آمار ایران به عمل آورده و امکان دسترسی به پایگاه اطلاعاتی خود با رعایت سطوح دسترسی، کیفیت دسترسی و رعایت طبقه بندی های اطلاعاتی را برای مرکز آمار ایران فراهم آورند.

ج) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است:

- به منظور تکمیل و توسعه شبکه ملی آماری و اطلاع‌رسانی با شیوه‌های نوین در گستره جهانی، نسبت به ایجاد بسترهای مخابراتی و ارتباطی مطمئن، با سرعت و امنیت مناسب اقدام نماید.
- ماده‌ی (۹) به منظور بررسی و ارایه‌ی راهکارهای اجرایی برای ارتقای فرهنگ آماری:

الف) مرکز آمار ایران مکلف است:

- نسبت به تدوین برنامه ارتقای فرهنگ آماری کشور و ارزیابی آن اقدام نماید.
- هر دو سال یک بار وضعیت ارتقای فرهنگ آماری را سنجش نموده و نتایج و راهکارهای پیشنهادی را پس از تأیید شورای عالی آمار برای بررسی و تصمیم‌گیری‌های مقتضی به هیأت دولت گزارش نماید.
- تبصره) مرکز آمار ایران باید فهرست شاخص‌های کلان ارزیابی فرهنگ آماری کشور را تا پایان سال اول برنامه به تصویب شورای عالی آمار برساند.

ب) صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول برنامه پنجم توسعه با همکاری مرکز آمار ایران به طور مستمر به تولید و پخش برنامه به منظور ارتقای فرهنگ آماری و عمومی سازی آمار در جامعه اقدام نماید.

ج) وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری مرکز آمار ایران:

- به منظور تقویت مهارت‌ها و شکوفایی استعداد سنجش و اندازه‌گیری علمی کمیت‌ها و واقعیت‌ها در دانش آموزان، مطالب مناسب آماری را به صورت جذاب و با کیفیت تهیه و در برنامه‌های آموزشی و کمک آموزشی سطوح مختلف تحصیلی، درج نماید و در این خصوص نسبت به اجرای برنامه‌های مختلف علمی و آموزشی اقدام نماید.
- از ابتدای برنامه پنجم نسبت به طراحی و برگزاری مستمر کارگاه‌های آموزشی و کلاس‌های توجیهی ضمن خدمت در زمینه آمار کاربردی برای معلمان آمار اقدام نماید.

برنامه ملی آمار

د) مرکز آمار ایران مکلف است با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا پایان سال اول برنامه پنجم نسبت به تهیه برنامه عملیاتی ارتقای فرهنگ آماری کشور اقدام نموده تا پس از تصویب شورای فرهنگ عمومی کشور توسط دستگاه‌های اجرایی ذیربط اجرا شود.

تبصره: آیین‌نامه‌های اجرایی بندهای "ب"، "ج"، "د" که شامل چگونگی همکاری وزارت آموزش و پرورش، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، و مرکز آمار ایران است با پیشنهاد مرکز آمار ایران به تصویب شورای عالی آمار خواهد رسید

ه) دستگاه‌های اجرایی مکلفند در جهت ارتقای فرهنگ آماری جامعه، فعالیت‌ها و اقدامات پیشنهادی خود را در "برنامه عملیاتی آمار و اطلاعات بخشی پنج‌ساله" تهیه و اجرا نمایند.

ماده ۱۰) وزارت کشور مکلف است برنامه‌ی عملیاتی اجرای برنامه پنج‌ساله آمار کشور در در برش استانی تهیه و اجرای آن توسط استان‌داری‌ها و فرمان‌داری‌ها از طریق شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و شهرستان فراهم نماید و گزارش سالانه آن را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارسال نماید. (ویرایش شود)

ماده ۱۱) معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور مکلف است اعتبارات مورد نیاز برای اجرای برنامه پنج‌ساله آماری کشور (به شرح جدول پیوست) و اجرای فعالیت‌های آماری دستگاه‌های اجرایی را در قالب "برنامه آمارهای رسمی" ذیل اعتبارات هر یک از دستگاه‌های اجرایی پیش‌بینی و تأمین نماید.

تبصره ۱) اعتبارات این برنامه تخصیص یافته تلقی می‌شود.

تبصره ۲) رعایت مفاد مجموعه آیین‌نامه و فرم‌های نظارت مصوب مورخ ۸۷/۶/۳ شورای عالی آمار و استانداردهای ابلاغ شده توسط مرکز آمار ایران برای کلیه دستگاه‌های اجرایی الزامی است.

ماده ۱۲) وزرا و بالاترین مقامات دستگاه‌های اجرایی مسئول حسن اجرای تکالیف و تحقق اهداف مندرج در برنامه پنج‌ساله آمار کشور بوده و مرکز آمار ایران مکلف است گزارش عملکرد برنامه را از دستگاه‌های اجرایی اخذ و هر ۶ ماه یکبار به شورای عالی آمار و به صورت سالانه به هیأت دولت ارائه نماید.